

Dlhodobá nezamestnanosť ako spoločensko-ekonomický problém na Slovensku a v EÚ

Long-term unemployment as a socio-economic problem in Slovakia and the EU

Jaroslav Korečko, Alžbeta Suhányiová

<https://doi.org/10.33542/VSS2020-2-10>

Abstract

The development of unemployment is an acute issue that needs to be addressed to prevent, as far as possible. The paper aims to examine selected indicators in the field of long-term unemployment in the European Union and individual regions in Slovakia, to draw relevant conclusions, and to state current developments in the research area. It examines, analyses, and compares selected indicators in the field of long-term unemployment over time (last decade) and space (EU, Slovak regions). The problem of persistent regional disparities between EU countries calls for a long-term and strategic solution. Despite the improving situation in the unemployment rate in Slovak individual self-governing regions over the last five years, we conclude that relatively significant regional differences persist within individual districts of Slovakia.

Keywords: long-term unemployment, Slovakia, employment, region

Úvod

Nezamestnanosť mnohí ekonómovia vysvetľujú ako nerovnováhu medzi ponukou práce a dopytom po nej na trhu práce. Tento jav vyskytujúci sa v každej modernej ekonomike má rôzne príčiny i rôzne dopady. Hlavnou príčinou nezamestnanosti býva pokles dopytu po práci, resp. určitých druhoch práce. Dôsledky nezamestnanosti sú rôznorodé, no takmer vždy majú vplyv na všetky subjekty národného hospodárstva. Tento makroekonomický jav neustále vyvoláva ekonomické, politické, či spoločenské otázky, ktoré je potrebné neprestajne riešiť na úrovni štátneho aparátu, zamestnancov i zamestnávateľov. Cieľom príspevku je skúmať vybrané indikátory v oblasti dlhodobej nezamestnanosti v Európskej únii a v jednotlivých regiónoch na Slovensku, vyvodiť relevantné závery a konštatovať súčasný vývoj v danej oblasti. Článok je rozdelený do niekoľkých častí, prináša názory odborníkov na skúmanú problematiku, skúma, analyzuje, v čase (ostatná dekáda) a priestore (EÚ, Slovensko, regióny)

vzájomne porovnáva vybrané indikátory v oblasti dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku, aj v krajinách, s ktorými sa Slovensko v rozličných aspektoch pomerne často porovnáva.

1. Teoretické východiská skúmanej problematiky

Súčasťou každej trhovej ekonomiky je aj istá miera nezamestnanosti, je jej prirodzenou zložkou a môže napomáhať maximalizácii čistého ekonomického blahobytu. Prirodzená miera nezamestnanosti je miera, pri ktorej je trh práce a výrobkov v rovnováhe, resp. počet nezamestnaných je nižší alebo rovný počtu voľných pracovných miest. Za takýchto okolností dochádza k súladu medzi ponukou pracovných síl a dopytom po pracovných silách. Prirodzenú mieru nezamestnanosti možno označiť aj ako dobrovoľnú nezamestnanosť. (Lisý a kolektív 2011)

Mnohí autori definujú nezamestnanosť ako dôsledok nerovnováhy na trhu práce. „Tak ako každý iný trh aj trh práce je charakterizovaný ponukou a dopytom. Pôsobia tu rovnaké ekonomické zákony ako na ktoromkoľvek inom trhu. Trhovú ponuku práce je možné charakterizovať ako ponuku práce všetkých ľudí v ekonomike pri danej mzdovej sadzbe, trhový dopyt predstavuje dopyt po práci všetkých firiem v ekonomike pri danej mzdovej sadzbe.“ (Uramová, Lacová, Hronec, 2010, s. 187)

Nezamestnanosť je neustále diskutovaným a prítomným problémom moderných ekonomík. Sujová a Šálka (2016, s. 176) nezamestnanosť chápu ako „stav v ekonomike, kde práceschopné osoby, ktoré sú ochotné pracovať, si nemôžu nájsť prácu na trhu práce. Nezamestnaný je len ten, kto aktívne hľadá prácu. Práca je jedným z najdôležitejších výrobných činiteľov a zdrojov ekonomického rastu. Pri existencii nezamestnanosti sa ekonomika nachádza pod hranicou výrobných možností, čo znamená, že práca nie je plne využitá a produkcia ekonomiky nie je efektívna. Nezamestnanosť spôsobuje nielen ekonomické straty, ale aj psychologické a sociálne problémy ľudí. Obdobia dlhodobej nedobrovoľnej nezamestnanosti negatívne vplyvajú na psychiku a rodinný život ľudí.“

Príčiny nezamestnanosti zhrnula do niekoľkých bodov vo svojich prácach autorka Žilová (2003), ktorá ich uvádza nasledovne:

- nedostatok pracovných miest,
- nepružnosť pracovnej sily,
- málo rozvinutá informačná sieť na trhu práce,
- fatalizmus dlhodobo nezamestnaných a
- predsudky zamestnávateľov voči dlhodobo nezamestnaným.

Závažným javom v národnom hospodárstve je pretrvávajúca dlhodobá nezamestnanosť. Slovensko sa už relatívne dlho nachádza na popredných priečkach rebríčka členských krajín EÚ, v ktorých sa tento jav dlhodobo vyskytuje.

Rôzni autori uvádzajú rozličné typológie nezamestnanosti na základe dĺžky jej trvania. O *krátkodobej nezamestnanosti* možno vo všeobecnosti hovoriť v prípade, že netrvá dlhšie ako 12 mesiacov. *Dlhodobá nezamestnanosť* nastáva po prekročení tohto obdobia.

Vaska (2014) vo svojich prácach pridáva v prípade dlhodobej nezamestnanosti aj ďalšie stupne:

- Nezamestnanosť od 24 – 36 mesiacov, tzv. *veľmi dlhodobá nezamestnanosť*. V rámci Európskej únie Slovensko dlhodobo patrí ku krajinám, kde sa tento typ nezamestnanosti vyskytuje.
- Nezamestnanosť nad 36 mesiacov, tzv. *extrémne dlhodobá nezamestnanosť*. Zahŕňa jedincov, ktorí sú skoro nezamestnateľní. Možno povedať, že by nepracovali z rôznych dôvodov ani pri dostatočnej pracovnej ponuke.

Podľa výsledkov štúdií CFI (Corporate Finance Institute) sú najvýznamnejšími účinkami dlhodobej nezamestnanosti pokles príjmu, napäté rodinné vzťahy, neschopnosť dosiahnuť kariérne ciele, či spoločenské vylúčenie.

Dlhodobá nezamestnanosť charakterizuje problémy spoločnosti s vážnymi sociálnymi dopadmi. Pre jedincov, ktorých sa týka, predstavuje existenčné ťažkosti, ktoré zasahujú aj ich najbližšiu rodinu, taktiež stratu vzdelania, kvalifikácie a pracovných návykov. Prehľbovať ju môže aj podpora v nezamestnanosti, ktorá spôsobuje to, že nezamestnaní si nehľadajú prácu, nakoľko nie sú dosť motivovaní, ale skôr uspokojení s tým, čo im dá štát. Táto skupina ľudí na jednej strane stráca nádej, že si nájde novú prácu, na druhej strane si zvykla na svoj aktuálny stav a zmierila sa s ním, naučili sa žiť skromne a z podpory štátu (Gregová, 2017).

Podľa OECD (2019) sa dlhodobá nezamestnanosť rovnako týka ľudí, ktorí sú nezamestnaní najmenej 12 mesiacov. Miera dlhodobej nezamestnanosti predstavuje podiel dlhodobo nezamestnaných na všetkých nezamestnaných v krajine, či regióne. Podľa Organizácie dlhodobá nezamestnanosť vplyva negatívne nielen na samotné osoby nezamestnané, ale postihuje tiež ich rodiny. Vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti podľa nej naznačuje aj nesprávne fungovanie ekonomík krajín z hľadiska efektívneho, či optimálneho fungovania trhu práce.

Ekonómovia diskutujú o novej teórii, ktorá môže byť príčinou toho, že zamestnávateľa nejavia záujem o dlhodobo nezamestnaných. Uvažujú o tzv. teórii „medzery v zručnostiach“. Táto teória poukazuje na to, že tí, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní, nemajú špecifické zručnosti, ktoré práve hľadajú zamestnávateľa. Pravdepodobne je to spôsobené tým, že ich zručnosti sa zhoršili po tom, čo boli nezamestnaní rok alebo dlhšie časové obdobie. Z hľadiska demografického pozadia a vzdelania, sú na tom dlhodobo a krátkodobo nezamestnaní veľmi podobne. Sú zastúpení vo všetkých vekových kategóriách, úrovniach vzdelania, geografických regiónoch aj príjmových vrstvách (Van Horn a Heidkamp 2014 in Louie 2014).

Psychologické výskumy straty zamestnania a aj samotnej dlhodobej nezamestnanosti dokazujú zhoršenie psychického zdravia a s ním spojený nárast depresíí, úzkostí, pokles sebavedomia, zhoršenie fyzického zdravia vrátane začínajúcich sa závislostí od alkoholu a drog. Základnú situáciu nezamestnanosti, ktorá sa ešte viac zvyrazňuje pri dlhodobej nezamestnanosti, kedy človek stráca zmysel života, sociálne kontakty a následne aj akúsi integritu osobnosti, popisuje Wacker (1981 in Schraggeová 2010) v nasledujúcich siedmich bodoch:

- Jediniec je vyčlenený zo životného rytmu, striedania práce so svojim voľným časom.
- Stráca rolové postavenie, ktoré vychádzalo z jeho pozície v práci.
- Zaraďuje sa na okraj spoločnosti v dôsledku jeho vyradenia zo spoločensko-pracovného procesu.
- Nedostatkem financií znižuje aj sociálno-interakčné príležitosti.
- Prehodnocuje vnímanie reality a väzieb na ňu, má pocit neschopnosti konať.
- Stráca svoju sociálnu identitu a je zneistený životnou perspektívou.
- Disponuje minimálnym finančným rozpočtom.

Bejaković a Mrnjavac (2018) upriamujú pozornosť najmä na to, že dlhodobá nezamestnanosť môže mať nepriame negatívne dôsledky. Týka sa to najmä rodiny nezamestnaného. Strata zamestnania jedného z členov rodiny má veľký vplyv aj na ostatných jej členov. Rodinný príjem klesá v dôsledku nedostatku pravidelných zárobkov, čo môže ovplyvniť aj kvalitu tovarov a služieb, ktoré si rodina môže zaobstarať. Dlhodobá nezamestnanosť ovplyvňuje aj vzťah medzi partnermi. Niektorí sa snažia tento problém spoločne vyriešiť čo ich možno zblízuje, no sú aj prípady, ktoré vedú k poškodeniu manželstva, resp. partnerstva a následnému odlúčeniu.

2. Analýza vybraných ukazovateľov dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku a v zahraničí

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) pri výpočte miery nezamestnanosti vychádza z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Títo uchádzači sú zaevidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, teda z disponibilného počtu uchádzačov a z celkového počtu uchádzačov.

$$MEN = \frac{\text{disponibilní UoZ}}{\text{EAO}} \times 100 (\%)$$

kde MEN – miera evidovanej nezamestnanosti
UoZ – uchádzači o zamestnanie
EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo

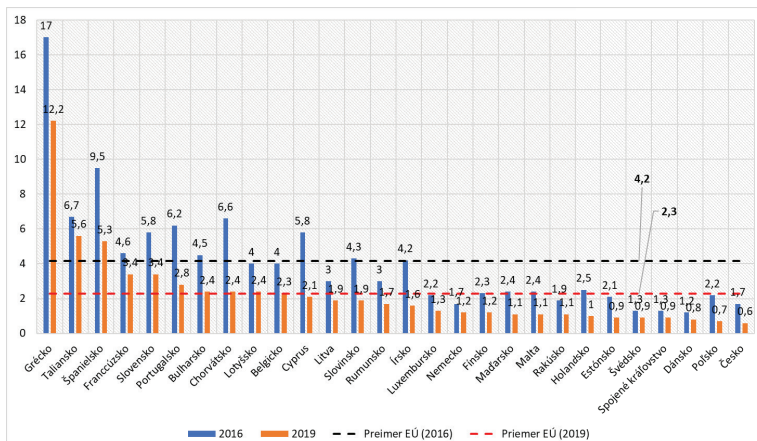
Štatistický úrad SR (ŠÚ SR) od roku 1993 získava informácie o nezamestnanosti pravidelným kvartálnym výberovým zisťovaním pracovných síl. Do vzorky sa štvrťročne začleňuje určitý počet bytov. Veľkosť vzorky je závislá od počtu obyvateľov v každom okrese. Všetky osoby od 15 rokov z vybraných domácností sú predmetom skúmania pracovných síl.

$$MN = \frac{\text{nezamestnaní}}{\text{EAO}} \times 100 (\%)$$

kde MN – miera nezamestnanosti

Európsky štatistický úrad (Eurostat) v mesačnej frekvencii používa obidva uvedené zdroje údajov na vytvorenie medzinárodne porovnateľnej miery nezamestnanosti.

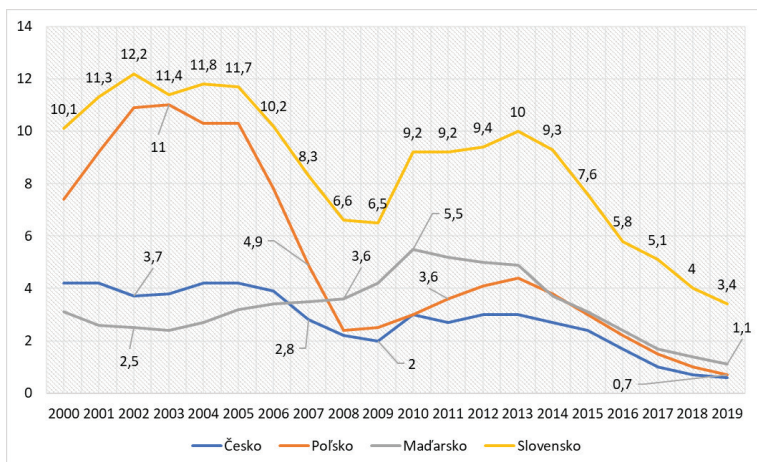
V príspevku sa vyskytujú oba ukazovatele, podľa zdroja čerpania údajov z rôznych národných a medzinárodných databáz. Úvod analýzy prezentuje postavenie Slovenska z hľadiska dlhodobej nezamestnanosti obyvateľstva v rámci Európskej únie. Graf 1 znázorňuje aktuálny počet dlhodobo nezamestnaných v členských krajinách a zmenu v ukazovateli v porovnaní s rokom 2016. Krajiny sú do rebríčka zoradené podľa hodnôt indikátora v roku 2019. V prípade Slovenska graf potvrdzuje vyjadrenia uvedené v teoretických východiskách, že Slovensko sa nachádza na popredných priečkach tohto rebríčka. Na základe štúdia údajov, ktoré vo svojich databázach poskytuje Eurostat, možno konštatovať, že tento jav trvá na Slovensku dlhodobo. Na čele rebríčka sa nachádza Grécko s výrazne najvyšším počtom dlhodobo nezamestnaných v rámci ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Pozitívnym zistením je, že hodnoty ukazovateľa v porovnaní s rokom 2016 pomerne výrazne klesli vo všetkých členských štátoch. Na Slovensku klesla dlhodobá nezamestnanosť z 5,8 % na úroveň 3,4 %. Priemer EÚ klesol o približne 45 % z 4,2 % na 2,3% v roku 2016. Medián dosiahol v roku 2016 hodnotu 3 %, o tri roky neskôr už iba 1,7 %.

Graf 1: Dlhodobá nezamestnanosť obyvateľov EÚ vo veku 15 – 74 rokov (v % ekonomicky aktívneho obyvateľstva)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov Eurostatu (2020)

V rámci krajín Vyšehradskej štvorky zaznamenalo Slovensko v sledovanom období 2000 až 2019 výrazne najvyššiu úroveň dlhodobej nezamestnanosti ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Pozitívny je však aj v tomto prípade od roku 2013 neustále klesajúci trend tohto indikátora. (Graf 2) Najnižšiu úroveň skúmaného ukazovateľa za ostatné roky vykazuje nielen v rámci V4, ale i v rámci celej EÚ Česko (0,6 % v roku 2019).

Graf 2: Dlhodobá nezamestnanosť obyvateľov krajín V4 vo veku 15 – 74 rokov (v % ekonomicky aktívneho obyvateľstva)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov Eurostatu (2020)

Slovenská republika k 31.12.2019 disponovala počtom 2 754 400 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Hodnota ukazovateľa v priebehu roka 2019 vzrástla o 11 900. Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie klesol v priebehu roka o približne 6 %. (Tabuľka 1)

Tabuľka 1: Ekonomický aktívne obyvateľstvo a disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie v SR

Mesiac (2019)	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie
I.	2 742 500	144 230
II.	2 742 500	141 432
III.	2 742 500	137 962
IV.	2 748 450	134 790
V.	2 748 450	134 124
VI.	2 748 450	136 626
VII.	2 755 031	136 973
VIII.	2 755 031	137 006
IX.	2 755 031	138 893
X.	2 754 400	136 192
XI.	2 754 400	135 507
XII.	2 754 400	135 517
Priemer 2019	2 750 095	137 438

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ÚPSVaR (2020)

V roku 2019 tvorili najväčšiu skupinu uchádzačov o zamestnanie krátkodobo nezamestnaní (do 7 mesiacov), v priemere ich bolo 79 144. Počet dlhodobo nezamestnaných sa pohyboval v rozmedzí 57 149 (minimum) a 66 365 (maximum), na konci roka klesol v porovnaní s januárom o približne 13,5 %.

Tabuľka 2: Uchádzači o zamestnanie podľa trvania stavu nezamestnanosti v SR

Mesiac (2019)	Počet uchádzačov o zamestnanie podľa doby trvania stavu nezamestnanosti		
	< 7 mesiacov	7-12 mesiacov	> 12 mesiacov
I.	80 425	29 416	66 335
II.	82 725	25 938	65 365
III.	77 316	28 674	63 789
IV.	75 020	28 778	62 458
V.	75 939	27 711	61 307
VI.	79 960	25 880	60 179
VII.	79 958	27 963	59 436
VIII.	76 638	30 776	58 827
IX.	81 164	28 736	58 340
X.	80 705	27 978	57 619
XI.	80 113	28 300	57 149
XII.	79 760	31 331	57 364
Priemer 2019	79 144	28 502	60 681

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ÚPSVaR (2020)

Tabuľka 3 uvádza prehľad počtu uchádzačov o zamestnanie podľa doby trvania nezamestnanosti v období 2018 až 2020. K jasne najvýraznejšiemu nárastu počtu uchádzačov došlo v roku 2020 v kategóriách nezamestnaných do 7 mesiacov a 7 až 12 mesiacov. Primárnym dôvodom nárastu týchto čísel bola, a je pandémia koronavírusu, ktorá vypukla na Slovensku koncom februára, resp. v marci tohto roka.

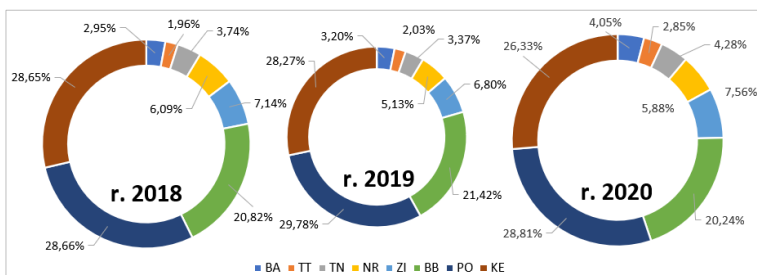
Tabuľka 3: Vývoj počtu uchádzačov podľa doby trvania nezamestnanosti v SR

Doba trvania nezamestnanosti	december 2018	december 2019	august 2020	Zmena 2018-2019	Zmena 2020-2019
< 7 mesiacov	72 503	76 760	106 052	+ 5,9 %	+ 38,2 %
7 - 12 mesiacov	30 851	31 331	53 381	+ 1,6 %	+ 70,4 %
> 12 mesiacov	66 448	57 364	70 084	- 13,8 %	+ 22,2 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ÚPSVaR (2020)

Spomedzi ôsmich krajov Slovenska tradične najviac dlhodobo nezamestnaných (doba trvania stavu nezamestnanosti viac ako 12 mesiacov) zaznamenávajú už dlhodobo Prešovský, Košický a Banskobystrický kraj. Ak to spočítame, v sledovanom období rokov 2018 až 2020 (pozn. údaje za rok 2020 sú uvedené k 31.8.2020) tieto tri kraje reprezentujú vždy takmer 80 % dlhodobo nezamestnaných spomedzi všetkých evidovaných dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie v rámci Slovenska. (Graf 3) Možno konštatovať, že regionálne rozdiely v rámci Slovenska neustále a dlhodobo pretrvávajú, a to nie len v prípade dlhodobej nezamestnanosti. Problém regionálnych nerovností sa však netýka iba Slovenska, vo väčšej, či menšej miere je i problémom ostatných členských štátov EÚ. V konečnom dôsledku možno povedať, že oblastné rozdiely neustále pretrvávajú aj v samotných regiónoch Únie ako celku.

Najvýznamnejším krokom pre šancu zamestnať sa na Slovensku je ukončenie vyššieho sekundárneho vzdelávania. Ukončenie základnej školy má len minimálny vplyv. (Bobáková 2018)

Graf 3: Podiel dlhodobo nezamestnaných z celkového počtu dlhodobo nezamestnaných v SR podľa krajov (v %)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov ÚPSVaR (2020)

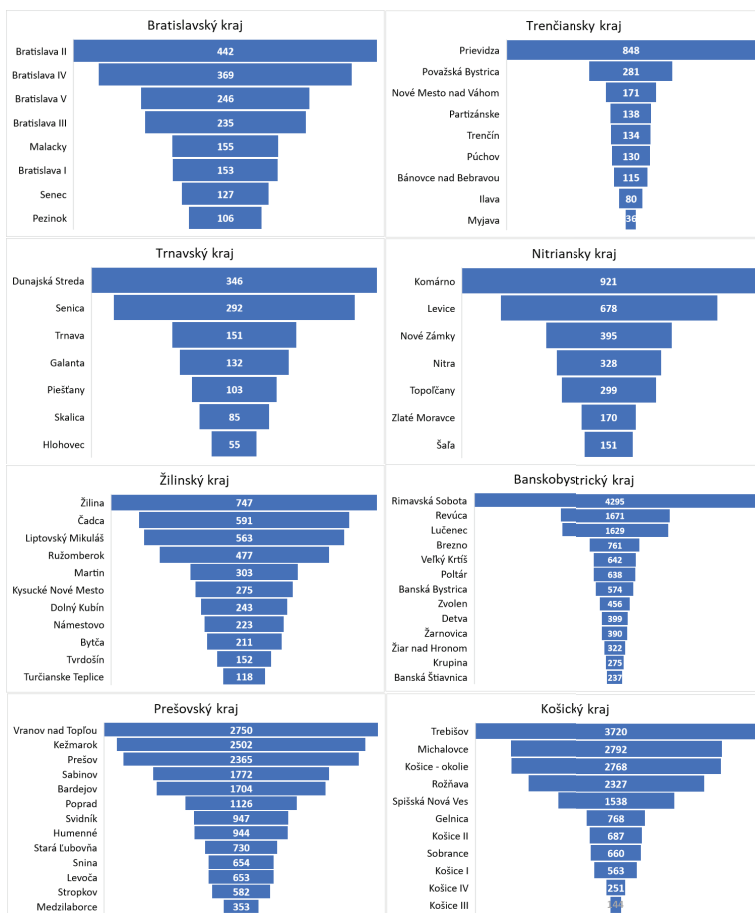
Možno konštatovať, že v súčasnosti je, nielen na Slovensku, hlavnou príčinou straty zamestnania, resp. výpadku pracovných príjmov mnohých občanov situácia súvisiaca s pretrvávajúcou pandemiou. Takmer každý sektor národného hospodárstva zaznamenáva problémy ako pokles ponuky práce, prepúšťanie zamestnancov, či rušenie prevádzok. Dlhodobá nezamestnanosť sa tak v tomto období stáva „druhoradou“ témou, čoskoro sa však, podľa všetkého, mnohí z v súčasnosti krátkodobo nezamestnaných stanú s vysokou pravdepodobnosťou dlhodobo nezamestnanými.

Tabuľka 4 : Vývoj počtu dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie v samosprávnych krajoch SR

	2015	2016	2017	2018	2019	Trendový graf	k_a
Bratislavský kraj	7022	1329	2783	1963	1833		0,7148
Trnavský kraj	7911	4605	2015	1300	1164		0,6193
Trenčiansky kraj	11461	7578	3735	2483	1933		0,6408
Nitriansky kraj	18949	12943	6216	4048	2942		0,6277
Žilinský kraj	14758	10790	6439	4745	3903		0,7171
Banskobystrický kraj	33802	27412	17870	13832	12289		0,7765
Prešovský kraj	41838	36516	24210	19042	17082		0,7994
Košický kraj	37167	32169	23541	19035	16218		0,8128
SR spolu	174923	135358	88826	68466	59383		0,7633

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ÚPSVaR (2020)

V Tabuľke 4 sú zobrazené údaje o dlhodobo nezamestnaných uchádzačoch o zamestnanie za ostatných 5 rokov. Najvyššie hodnoty sledovaný indikátor na Slovensku zaznamenal v roku 2015. Rovnaká situácia bola aj vo všetkých samosprávnych krajoch. Po roku 2015 začal počet dlhodobo nezamestnaných vo všetkých regiónoch pomerne prudko klesať. Najviac uchádzačov o zamestnanie čakajúcich na zamestnanie viac ako 12 mesiacov v roku 2019 evidovalo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešovskom kraji, nasledovali Košický a Banskobystrický kraj. Čo sa týka priemerného ročného koeficientu rastu (k_a) uvedeného v tabuľke, najvýznamnejší pokles dlhodobo nezamestnaných za sledované obdobie zaznamenali Trnavský a Nitriansky kraj. Za pozitívny fakt možno považovať aj vývoj v ostatných krajoch, kde je priemerný ročný koeficient rastu uchádzačov pod hodnotou 1, čo reprezentuje pokles počtu dlhodobo nezamestnaných za ostatných päť rokov.

Graf 4: Počet dlhodobo nezamestnaných uchádzačov evidovaných v samosprávnych krajoch SR podľa okresov (k 31.12.2019)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov ÚPSVaR (2020)

Ku koncu roka 2019 bolo najviac dlhodobo nezamestnaných evidovaných v rámci Bratislavského samosprávneho kraja v okrese Bratislava II, Trnavskému kraju dominovala Dunajská Streda, Prievidza sa umiestnila najvyššie v rámci Trenčianskeho kraja. V Nitrianskom kraji bolo najviac dlhodobo nezamestnaných uchádzačov evidovaných v okrese Komárno. Žilinskému samosprávnemu kraju dominovala na konci roka 2019 Žilina, v Banskobystrickom kraji sa na čele rebríčka umiestnil okres Rimavská Sobotka. V rámci Prešovského kraja bolo najviac dlhodobo nezamestnaných evidovaných vo Vranove nad Topľou, v Košickom kraji sa umiestnil najvyššie okres Trebišov. (Graf 4)

Záver

Nezamestnanosť je jav, ktorý má kvantum známych, ale aj nepredvídateľných príčin, či dôsledkov. Závisí na množstve faktorov, ktoré môžu byť ekonomické (cena práce, ponuka a dopyt po práci, fáza ekonomického cyklu, atď.), politické (platná legislatíva, odvodové zaťaženie, krízové opatrenia a pod.), spoločenské (ochota pracovať, spravodlivé prerozdelenie dôchodkov, vnímanie hodnoty práce, reakcie spoločnosti na politické rozhodnutia, a ďalšie), demografické (veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva) a iné. Prienik týchto a ďalších faktorov potom vytvára prostredie, v ktorom sa stretáva dopyt po práci s ponukou práce. Dlhodobá nezamestnanosť je výsledkom pôsobenia týchto faktorov a problémom, ktorý trápi viaceré krajiny EÚ, nevynímajúc Slovensko. Za ostatné roky však v rámci Únie dochádza k pozitívnemu vývoju tohto indikátora. Pokles dlhodobej nezamestnanosti je dobrým signálom, no už blízka budúcnosť ukáže ako sa jednotlivé krajiny dokázali, resp. dokážu vysporiadať s nárastom nezamestnaných v dôsledku obmedzujúcich pandemických opatrení. Miera evidovanej nezamestnanosti zaznamenaná prirodzene nárast, je však už dnes nesmierne dôležité aby plány a stratégie prijímané vládami v súčasnej situácii mali na zreteli vlastné dôsledky, ktoré sa prejavia aj v dlhodobom horizonte.

Problém pretrvávajúcich regionálnych rozdielov medzi jednotlivými regiónmi Európy volá po dlhodobom a strategickom riešení. Uvedomujú si to lídri Únie, čelní predstavitelia členských štátov aj všetci obyvatelia jednotlivých regiónov. Vyrovňovanie regionálnych nerovností je jedným z najdôležitejších predpokladov pre progres celého spoločenstva, vyžaduje si mnoho úsilia no najmä transparentnosť, efektívnosť a kontrolu nad prostriedkami, ktoré plynú na podporu menej rozvinutých regiónov. Analogicky, to čo platí pre regióny Európy platí i pre Slovensko a jeho politiku v oblasti podpory pracovných miest a zamestnanosti v jednotlivých regiónoch. Nakoniec aj súčasná ekonomická a spoločenská situácia, výrazne zasiahnutá pandemiou koronavírusu a sprevádzaná nespočetnými obmedzujúcimi opatreniami ukazuje, že práca je jednoznačne jednou z najdôležitejších hodnôt jednotlivcov i celej spoločnosti.

Napriek zlepšujúcej sa situácii v miere evidovanej nezamestnanosti dlhodobu nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie v jednotlivých samosprávnych krajoch, aj ich okresoch sa za ostatných päť rokov, možno konštatovať, že neustále pretrvávajú pomerne jednoznačné regionálne rozdiely v rámci jednotlivých okresov Slovenska. Navzdory snahám zodpovedných o opatrenia na podporu vybraných regiónov sa stále vynárajú nové (rast počtu evidovaných nezamestnaných v dôsledku prepúšťania v čase pandémie; nedostatok odborne vzdelaných pracovníkov pre vybrané sektory hospodárstva), ale i pretrvávajúce problémy (nedostatky v gramotnosti, či vzdelaní vybraných skupín obyvateľstva; stále nedostatočne rozvinutá infraštruktúra, ktorá bráni vzniku nových pracovných miest; ale aj nedostatok

pracovnej sily v požadovanej odbornej spôsobilosti; a pod.) ktoré neustále sťažujú snahu výraznejšie naplňovať ciele v oblasti znižovania nezamestnanosti v týchto častiach Slovenska.

PodĎakovanie

Tento príspevok je čiastkovým výstupom riešenia projektu VEGA 1/0090/19: „*Výskum finančnej situácie a finančnej gramotnosti nízko-príjmových skupín obyvateľstva v kontexte sociálno-ekonomických problémov východného Slovenska.*“

Literatúra

BEJAKOVIČ, P. a Ž. MRNJAVAC. 2018. The danger of long-term unemployment and measures for its reduction. [online]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1331677X.2018.1521295>

BOBÁKOVÁ, V. 2018. Význam ľudského kapitálu a vzdelania pre ekonomický rast. In: Verejná správa a spoločnosť. Roč. XIX. č. 1. [online] Dostupné z: http://www.vsas.fvs.upjs.sk/files/62_vsas_2017_02-asopis-1_2018_final.pdf

CFI. 2019. Unemployment. [online]. Dostupné z: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/unemployment/>

EUROSTAT. 2020. Unemployment – Database. [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

GREGOVÁ, E. 2017. Makroekonómia. Žilina: Edis. ISBN 978-80-554-1403-4.

LISÝ, J. a kol. 2011. Ekonómia. 1. vydanie. Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-406-5.

LOUIE, K. 2014. Long-Term Unemployment: A Destructive and Persistent Social Issue. [online]. Dostupné z: <https://www.onlinemswprograms.com/resources/social-issues/long-term-unemployment/>

OECD. 2019. Long-term unemployment rate. [online]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/unemp/long-term-unemployment-rate.htm>

SCHRAGGEOVÁ, M. 2011. Nezamestnanosť v psychologických súvislostiach. Nové Zámky: PSYCHOPROF. ISBN 978-80-89322-08-4.

SUJOVÁ, A. a J. ŠÁLKA. 2016. Základy ekonómie. Zvolen: Technická univerzita. ISBN 978-80-2282943-4.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2018. Metodické vysvetlivky. [online]. Dostupné z: <http://www.statistics.sk/pls/elisw/utlData.htmlBodyWin?uic=80>

URAMOVÁ, M., Ž. LACOVÁ, a M. HRONEC. 2010. Makroekonómia I. Zvolen: BRATIA SABOVCI, s. r. o. ISBN 978-80-557-0043-4.

ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY. 2020. Nezamestnanosť – mesačné štatistiky. [online]. Dostupné z: https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page_id=1254

VASKA, L. 2014. Služby zamestnanosti a vybrané aspekty sociálnej práce s nezamestnanými. Bratislava: IRIS. ISBN 978-80-89726-25-7.

ŽILOVÁ, A. 2003. Komunitná práca s komunitou s vysokou mierou nezamestnanosti. 1. vydanie. Banská Bystrica: PF UMB. ISBN 80-8055-721-7.

Adresa autorov

Ing. Jaroslav Korečko, PhD.
Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu
Konštantínova 16, 080 01 Prešov
E-mail: jaroslav.korecko@unipo.sk

doc. Ing. Alžbeta Suhányiová, PhD.
Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu
Konštantínova 16, 080 01 Prešov
E-mail: alzbeta.suhanyiova@unipo.sk